

רשימה ביבליוגרפית

של ספרי

חברת "מקיצי נרדמים"

ליובל השבעים וחמש: תרכ"ג—תרצ"ח

עם סקירה כללית על תולדות החברה ופעולותיה

מאת

מיכל רבינוביץ

ירושלים תרצ"ח

חברי הועד

אהרן פריימן פפרים

נשיא החברה

הועד הפועל בא"י (ירושלים)

ש. אסף, יושב ראש

י. ג. אפשטיין ח. בראדי

ד. ילין ב. מ. לוי

ש. י. עגנון

א. ח. פריימן, המזכיר מ. רבינוביץ, הגזבר

חברי הכבוד

אלחנן אדלר, זונדון	פנחס אדלר, פילדלפיה
א. אפמוביצר, וינה	א. ביכלר, זונדון
י. מ. גוטמן, בודפשט	ל. גינצברג, ניו יורק
י. דודון, ניו יורק	י. ק. רושינסקי, זונדון
י. צ. הרץ, זונדון	ש. וליגמן, אמסטרדם
ישראל הלוי, פאריס	י. מאן, סינסינטי
א. מארכס, ניו יורק	ד. מרקוז, זונדון
י. מ. עלבונק, ברלין	ש. קרויס, וינה
מ. ד. קאסוטו, רומא	מ. שור, ווארשא

חברת "מקיצי נרדמים"

ליובלה השבעים וחמש: תרכ"ג-צ"ח

(סקירה כללית *)

...אלמלי היו השנים כתקונן וישראל בארץ ובמדינות הים שרוים בשלוה היה יובלה של חברת "מקיצי נרדמים" לחג גדול לתורת ישראל וספרותו וחברות ומוסדות צבור היו חוגגים אותו ברב עם וועד מק"ג היה מוציא ספר יובל, המכיל תולדות החברה ותולדות אישי ישראל וגדוליו, מיסדי החברה ועומדים בראשה וכדומה, אולם נשתבשו עלינו החיים, השתרגו עלינו פורעניות ואין יום שאין קללתו וקלקלתו מרובות על חברו, השעה לא שעת חגיגות ולפיכך נסתפק הפעם רק בסקירה כללית קצרה על פעולות החברה ועל הספרים שהוציאה במשך שנות קיומה ושעת החגיגה נקוה שבוא תבוא בקרוב ויהא לה תשלומין.

חברת מקיצי נרדמים נוסדה בשנת תרכ"ג, על הקול קורא הראשון, שנתפרסם אז בעתון "המגיד" חתמו שלשת אלה: הרב נתן אדלר, ראש הרבנים בלונדון והרב הכולל למדינות בריטניה, הרב ד"ר יחיאל מיכל זקש מברלין ור' אליעזר ליפמן זילברמן, עורך "המגיד", העתון העברי הראשון. ביסוד החברה, כפי שהובע בקול קורא, עמדה לפני המיסדים מטרה משולשת: א) להוציא לאור כתבי יד עתיקים בתורת ישראל וספרותו מימי הבינים, השקועים וטמונים בספריות ובאוצרות ספרים צבוריים וממשלתיים וגם אצל אנשים פרטיים, שלמוליים פרטיים, אשר עיניהם נשואות לרוחים, אין כדאי להוציאם על חשבונם; ב) להוציא ספרים חשובים, שאף על פי שנדפסו פעם אחת לפני רבות בשנים, אולם במשך הזמן נתמעטו ונעשו ליקרי מציאות, ומחירם גבוה ואינם מצוים בשוק הספרים; ג) להוציא ספרים בחכמת

* הרצאה זו נתנה מקדם במוצ"ש אור לט"ו באול בתחנת רדיו-ארץ ישראל על ידי חבר העד ה' מיכל רבינוביץ.

ישראל ובמדע העברי של חכמים וסופרים החיים בדור זה ואין להם היכולת להוציא את ספריהם על חשבון עצמם. האמצעים הכספיים להוצאת הספרים יאספו משלומי דמי חבר והחברים יקבלו בעד זה חנם את כל הספרים שהחברה תוציא מדי שנה בשנה וכן תִּסְד קרן קימת מיוחדת מתרומות גדולות של יחידים־נדיבים, שפירותיה יהיו מוקדשים למטרה זו.

הקול קורא, שנתפרסם בעתון המגיד, מצא הד חזק בלב גדולי החכמים, הרבנים וחובבי הספר העברי במדינות שונות. כשנתים עברו בהכנות לפעולות, בעריכת התקנות של החברה ובבחירת „ראשי החברה“ חברי הועד, ברכישת חברים ובהכשרת כתבי היד והדפסתם. בסוף שנת תרכ"ד הופיעו הספרים הראשונים לשנת תרכ"ג—תרכ"ה ועל שער הספר נמנו כ„ראשי החברה“ הרב נתן אדלר הכהן — לונדון, ד"ר מיכל זקס — ברלין, אברהם (המכונה אלברט) כהן — פריז, שמואל דוד לוצאטו — פאדובה, יוסף צדנר — לונדון, מתתיהו שטראשון—ווילנא, אליעזר ליפמן זילברמן — ליק, שמות „ראשי החברה“, שהיו מפורסמים לשבח ומקובלים על כל חוגי היהדות באירופא ובארצות המזרח, פעלו את פעולתם, נספחו חברים לחברה מכל תפוצות הגולה, גם מערי השדה הקטנות בליטא ובפולין גם מכרכי אירופא וכן גם מערי אלגיר ותוניס, מארוקו והודו, בגדד ושאלוניקי, קושטא ואדריאנופול וגם רבני ארץ ישראל, חכמי ירושלים העניים, שעניניהם היו נשואות „לחלוקה“ אף הם הוקירו את פעולות החברה וחשבו לעצמם לכבוד ולברכה להיות נמנים בין חברי „מקיצי נרדמים“, למעלה מאלף ושלש מאות חברים היו לחברה, ששלמו את מס החבר שלהם מראש וצפו אחר כך בכליון עינים לקבלת הספרים. וגדלה ההתלהבות ומשוררים הקדישו את שיריהם לכבוד מקיצי נרדמים וכך אנו מוצאים בחוברת „הערות ותקונים לתשובת הגאונים“, שיצאה בהוצאת החברה בשנת תרכ"ד, שיר „רגת הבוקר“ אומר כבוד לחבר קודש עדת מקיצי נרדמים בכלל ולראשיה שרי ישראל בפרט“ והמשורר אומר בין שאר חרוזיו :

עורו, הקיצו הוי ספרי הקודש,
נוסו מחושך הושת לכם סתר,
אורו, התחדשו כסהר בחודש
ובראש דת ואמונה תשימו כתר.

כבוד לדעת, לשפת עבר תנו
ולראשי העדה אשרכם כוננו.
עורו, הקיצו גבורים מיין (!)
וקשתות דרכו וירו חץ ורשף
אל לב מורדי אור, אוהבי חשכת עין,

עיפה למו זהר ומאור—נשף
— עתה יכלמו, יראו יתבוששו
אם גם אבותינו חכמה דרשו!

והמשורר החותם „משה ליב בן צבי הערליכטסזאהן מורה לבני ישיבה בוילקומיר“ זהו שנתגלה אחרי שלש ארבע שנים לאחד מראשי הלוחמים ל„תקונים בדת“, ומראשי הסופרים והעסקנים בתנועת „חבת ציון“ בתחלת שנות השמונים— הסופר החכם משה ליב ליינבלום! ושיר זה היה צעדו הראשון לפרסם יצירה מפרי עטו.

עשר שנים רצופות התקיימה החברה בליק והמוציא לפועל בכל עניני החברה היה רא"ל זילברמן עורך המגיד, הוא דאג לכל עניני החברה ועשה לה פרסום תמידי בהמגיד שלו ובשאר העתונים, שמר עליה מקנאת עין רעה, הגן עליה מכל בקורת זעומה והדף את ההתקפות שהותקפה החברה, הוא הכניס בין ראשי החברה את ר' משה מונטיפיורי ומזכירו ד"ר אליעזר הלוי והם האצילו מכבודם עליה והודו מלכות נתן לה בעיני האנשים התמימים שראו במונטיפיורי את „הקרוב למלכות“.

במשך עשר השנים הוציאה החברה חלקים אחדים, המשכו של הספר המפורסם „פחד יצחק“, שחלקיו הראשונים עד אות מ' ועד בכלל נדפסו משנת תק"י עד ת"ר באיטליה ומאות נ' ואלך נשאר טמון בכת"י, היא הוציאה חוברת אחת מדיואן של ר' יהודה הלוי בעריכתו ובאורו של שד"ל, את החלק הראשון של „אבן ספיר“, מחקר היסטורי-אטנוגרפי על היהודים, „באדמת חם“ לר"י ספיר, ויכוח על האהבה לר' יהודה אברבנאל, עט סופר להרד"ק, תגמולי הנפש ומלמד התלמידים, תשובות הגאונים והערות ותקונים בחוברת מיוחדת, פסיקתא דרב כהנא עם מבואות והערות לחוקר ספרות המדרשים שלמה בובר ועוד ספרים בודדים קטנים.

אולם אחרי כל ההתאמצות מצד ה' זילברמן וההתלהבות שתקפה את הצבור העברי, לא התפתחה החברה כהוגן, מעצורים ומכשולים חיצונים וסבות פנימיות גרמו שרפו הידים, הספרים לא הופיעו בזמנם— הספרים נדפסו בדפוסו הקטן של המגיד ונתאחרה הדפסתם— והמשלוח לחברים אף הוא התנהג בכבודות בעירה הקטנה ליק, מספר החברים לא זו שלא התרבה משנה לשנה, כפי שאפשר היה לקוות מראש, אלא התמעט וירד ואלה שנשארו התאוננו והתלוננו תמיד עד שהגיעה החברה לאפיסת הכחות ובשנת תרל"ד, עשר שנים לקיומה, גועה בחשאי והפסיקה את פעולתה.

ההפסקה היתה ארוכה, עשר שנים רצופות לא הראתה החברה שום סמנים של חיים ושל קיום ורק בשנת תרמ"ה חזרה ונתיסדה ונתחדשה מחדש ומרכזה הועבר לברלין, מקום חכמי ישראל וגדולי מדע, וכחות חדשים התלקטו אל החברה

או רבי פעלים ואנשי שם שיצאו להם מוניטין בעולם הישראלי נבחרו „לראשי החברה“: ר' אברהם ברלינר, בארון דוד גינצבורג, ר' שלמה זלמן חיים הלברשטם (שזח"ה), אברהם אליהו הרכבי, דוד קויפמן ועוד. ומאו הגדילה החברה את פעולתה, הוציאה ספרים גדולי הכמות ורבי החשיבות והערך, כמו תשובות הגאונים (קובץ גדול של תשובות רב שרירא רב האי) בעריכת הרכבי, הלכות גדולות נוסח אספמיה, בעריכת הילדסהימר, ס' חסידים עפ"י כת"י פרמה, ספר העתים, ספר השטרות ופרוש על ספר יצירה שלשתם להר"י אברצלונג, הדיואן לר' יהודה הלוי, שמאז נפטר שד"ל ז"ל התלבטו בשאלת המומחה שיקבל על עצמו עריכתו וסדרו לדפוס, נמצא לו גואל טוב, שר השירה של ימי הבינים, הרב ד"ר ת. ברודי והוא הוציאו בשלמות ובשכלול מדעי, סדור רש"י בעריכת הר"י פריימן, פרוש המשניות להרמב"ם על ס' טהרות מקורו הערבי עם תרגום חדש עברי, מחזור ויטרי בעריכת הר"ש הורביץ, פרוש על ס' טהרות המיוחס לרב האי גאון, בעריכת פרופ. י. נ. אפשטיין ועוד רבים אחרים גדולים וטובים, חוץ מזה נתחדש בתקופת ברלין חדוש שמקודם לא היה, הוצאת המאסף „קובץ על יד“ המוקדש לכתבים בודדים, שאין בהם כדי שעור שלם של ספרים מיוחדים, והם כוללים תעודות היסטוריות, כרוניקות של קהלות ומאורעות, דברי פיוט ומליצה, אגרות חכמים ועניני מחקר, ועשרה ספרים הוציאה החברה והם משמשים חומר חשוב ומלא ענין ותוכן בכל המקצועות המנויים כאן.

במשך הזמן נצטרפו לועד החברה עוד כמה וכמה מראשי חכמי ישראל, מהם שהלכו לעולמם ומהם החיים אתנו כיום לאורך ימים, יש לציין כאן ביחוד את עבודתם המסורה והשקודה של ר"א ברלינר, ר"ד סימונסן, רש"א פוננסקי ויבדל לחיים פרופ. אהרן פריימן בפפד"מ, המיוחד משיירי הכנסת הגדולה, שהקיצו נרדמים, פענחו נעלמים, חשפו טמונים, גלו צפונים, ומתהום הנשיה העלו תושיה. עד המלחמה העולמית, לא תקום פעמים צרה, המשיכה החברה בעבודתה (פרט להפסקה שחלה בשנות תרס"ד-תרס"ט) והוציאה עשרות רבות של ספרים שהם ספרי יסוד, אבני בוחן ואבני פנה בספרותנו העברית לכל מקצועותיה: ספרי פוסקים ושו"ת, ספרי פרושים למקרא למשנה ולתלמוד, שירת ימי הבינים, חקירת הלשון העברית ודקדוקה, מקורות היסטוריים, ספרי מחקר ומוסר וכו' וכו'.

כאמור הגדילה החברה בתקופת ברלין בפעולתה בהוצאת ספרים רבי הערך ורבי הכמות, אולם לא הרחיבה את פעולתה ברכישת חברים כדי לעשות את הספרים קנינם של המון בית ישראל, יודעי תורה וחובבי ספר, היא צמצמה כמעט את פעולתה בתחומי מדינת אשכנז, ומחוץ למדינת אשכנז רק מעטים, יחידי

סגולה. זכו ליהנות מספרי מקיצי נרדמים. מאלה שהופיעו משנת תרמ"ה ואילך. ראשי החברה לבם ועיניהם היו במערב אירופא והעלימו עין מרבבות היהודים שבמזרח אירופא. מקומות התורה ולומדיה.

ואף בימי המלחמה העולמית המשיכה החברה את קיומה ופרסמה כמה ספרים חשובים אלא שפעולתה נחלשה והספרים הופיעו בהפסקות ארוכות. לא מדי שנה בשנה בקביעות כמקובל עד הימים ההם. אחדים מראשי עסקניה. כרש"א פוזנסקי וד"ר סימונסן הלכו לעולמם ואחרים לא מלאו את מקומם לשאת בעול ופעולת החברה הגיעה לקפאון. המכה האחרונה שהוכתה כנסת ישראל באשכנז. שבה נמצא כל הזמן מרכז החברה. עשתה את המשכת עבודתה שם לבלתי אפשרית.

והנה חזרה תורה על אכסניה שלה ומציון נשמע קול מקיץ נרדמים. עם גדולו והשתרשותו של הישוב העברי בארץ אבות וקבוץ בניה-בוניה לתוכה גדל גם מספר חכמי ישראל, שעושים תורתם קבע. באוניברסיטה העברית ומחוצה לה מרוכזים כחות מדעיים חשובים. הישוב גדל והתבצר ויש בכחו לעזור למפעלים מדעיים. בשנת תרצ"ב התעורר הרעיון להעביר את מרכזה של החברה לירושלים ונתקבלה על זה גם הסכמתם של ראשי החברה בחו"ל. החברה התחילה מחדש בפעולה והפעולה הוכתרה בהצלחה נכרת ומסוימת.

במשך חמש השנים לקיום „מקיצי נרדמים“ בארץ הוציאה החברה למעלה מעשרה ספרים, שחשיבותם היא מרובה. די להזכיר את שני הספרים: ת שו' הרמב"ם ות שו' בנו רבי אברהם. פרוש המאירי על תהלים. השלמת הראבי"ה עם כרך תוספות ומלואים ועם ספר מיוחד. הנתן לחברינו בשנה זו. מבוא לראבי"ה. ספר גדול מחזיק למעלה מחמש מאות עמוד. הקובץ ברכה כחטיבה מיוחדת לתולדות הפוסקים והמחברים במשך מאות בשנים של ימי הביניים. מאת פרופ. אפטוביצר. ועוד כאלה. וראשי החברה שמרו את המסורת של החברה וחדשו גם את הוצאת המאסף „קובץ על יד“ ושני הספרים שיצאו (כרך יא. יב) הם עדות נאמנה ל„המשך“ הטוב. שהחברה ממשיכה בהוצאת ה„קובץ על יד“.

ועד החברה שוקד על זה להרבות ולהגדיל מספר החברים „מקרב העם“ ולעשות את הספרים קנינם של כל אדם מישראל. ההוגה בתורה ויודע ספר ומוקיר את תורת גדולינו וחכמת חכמינו לענפיהן ולמקצועותיהן. מס החבר הוא סכום קטן לגבי ערכם של הספרים וכמותם. ולולא תרומות מיוחדות שהחברה

מקבלת מחבריה תומכיה ומיחידיים, התורמים לשם הוצאת ספרים מיוחדים, לא
היתה החברה יכולה לתת את הספרים הללו במחיר הנמוך הזה.

ובהביטנו לדרך הארוכה, בה עברה ועבדה החברה במשך שנות קיומה
והרכוש הרוחני הגדול שהכניסה בשנים הללו לאוצרנו הלאומי בשורות שורות
של ספרים, המצטרפים לספריה שלמה, שיש בהם להרחיב את הדעת, הרי אנו
נושאים עין בגאון אל העתיד לבוא. נסיונות שנות העבר יורו לחברה את הדרך
בה תלך להבא להגדיל ולהאדיר את תורת ישראל, חכמת ישראל וספרות ישראל,
והיו ספרי החברה למקור נאמן ומעין טהור להשקות ממנו כל צמא לדבר
תורה וחכמה ופאר וכבוד לכל בית ישראל, היודע להוקיר את נכסי הרוח
הלאומיים שלנו !

רשימת הספרים

שיצאו לאור ע"י חברת „מקיצי נרדמים“

תרכ"ג – תרצ"ח

1. אבן ספיר. יסבב אדמת חם (מסע מצרים) ים סוף, חדרי תימן, מזרח הודו כולו, ארץ החדשה אוסטרליה ותשובתו הרמתה ירושלים עה"ק תובב"א... (מאת) יעקב ספיר הלוי.
חלק א' ליק, זיעבערט, תרכ"ז. קי"א ד' (+20 ע').
החלק השני נדפס במנצא תרל"ד בסיוע „חברת כל ישראל חכרים“ בפאריס ו„ספיצי השכלה“ בפטרבורג.
2. אמרי שפר. ביאור על ספר בראשית מאת... נפתלי הירץ וויזל.
יוצא לאור בפעם הראשונה מתוך כ"י הנמצא באוצר הספרים של הגביר...
נפתלי הירץ גינצבורג בפאריז.
חלק ראשון [פ' בראשית—וירא] ליק, זיעבערט, 1868—1871 [תרכ"ח – תרל"א]. ר"ב ד'.
יותר לא נדפס.
3. ארחות חיים לר' אהרן הכהן מלוניל. חלק שני... עפ"י שתי העתקות מכ"י ירושלים משנת רט"ו וע"פ השוואה עם כ"י לונדון עם הגהות. מראה מקומות וביאורים (מאת) משה בן אליקים שלעזינגער. ברלין. איטצקאווסקי.
תרנ"ט—תרס"ב. LVI+655 (1+) ע'.
ח"א נדפס בפירינצי חק"י.
4. ספר האשכול יסדו רבנו אברהם ב"ר יצחק אב בית דין נ"ע מנרבונא. יו"ל עפ"י כ"י ערוך ומסודר ומוגה ומבואר ע"י חנוך בן הר"ר שלום אלבעק. ירושלים. דפוס מרכז. תרצ"ח. [VIII] + 198 ע'.
החלק הראשון יצא בירושלים תרצ"ה.
5. ספר הגלוי לרבי יוסף ברבי יצחק בן קמחי עם הגהות של איש אחד שמו בנימין. הוציאם לאור מכתב יד יחידי הינרי יוחנן מתיאוס. ברלין.
איטצקובסקי, תרמ"ז. XIII + 180 ע'.
ראה מספר 14.

6. דייוואן ר' יהודה הלוי... מגלה ראשונה כוללת פיו שירים עם הקדמה והערות מאת שמואל [דוד] ל[וצאטון]. ליק [קניגסברג, גרובר את לונגריין]. תרכ"ד. מ"ב ד'.

ראה מספר 11.

7. דייוואן. והוא ספר כולל כל שירי... יהודה בן שמואל הלוי. יוצאים לאור באספה אחת על פי כתבי יד וספרים נדפסים עם הגהות ובאורים ועם מבוא גדול מאת חיים בראדי ואחות חכמים אנשי שם העוזרים על ידו. ספר ראשון: שירי חול. ברלין, איטצקאווסקי, תרנ"ד-תרס"א. XV+225+

338 ע'.

ספר שני: שירי חול. תרנ"ז-תר"ע. XI+334+330 ע'.

ספר שלישי: שירי קדש. תרע"א-תרע"ב. 308 ע'.

ספר רביעי: שירי קדש. תר"צ. XIII+295 ע'.

8. דייוואן. קובץ שירי ר' אלעזר בן יעקב הבבלי. יו"ל ע"י חיים בראדי. ירושלים, דפוס "ארץ ישראל" תרצ"ה. XII+159 ע'.

9. הוספות ותקונים לספר ראב"ה מאת אביגדור אפטיביצר. ירושלים, דפוס מרכז. תרצ"ו. [IV]+196 ע'.

ראה מס' 78.

10. הלכות גדולות על פי כ"י רומי. מסודר ומוגה ומבואר על ידי עזריאל הילדסהיימר. ברלין, איטצקאווסקי, תרמ"ח-תרנ"ב. VIII+652 ע'.

ראה מס' 38.

11. הערות ותקונים לס' תשובות הגאונים [מאת שלמה באבער ושלמה זלמן חיים האלבערשטאם] והדיוואן [מאת משה הכהן רייכערסאן] ליק. זיעבערט. 1866 (תרכ"ו). 51 ע'.

ראה מס' 6, 85.

12. ייכוח על האהבה מאת... דון יהודה בן יצחק אברבנאל ז"ל. יוצא לאור בפעם הראשונה בשפת עברית מתוך כ"י... ונלוה לו תולדות המחבר מאת דוד גארדאן. ליק. זיעבערט. 1871 [תרל"א]. 15 ע'+צ"ד ד'.

13. זכרון לראשונים וגם לאחרונים. חלק ראשון: זכרון לראשונים. מחברת רביעיית: תשובות כמה גאונים וביחוד רב שרירא רב האי ב"ו והרב ר' יצחק אלפאסי עם מבוא והערות מאת אברהם אליהו הרכבי. ברלין, איטצקאווסקי, תרמ"ו XXXI+418 ע'.

13א. זכרון לראשונים וגם לאחרונים. מחברת חמשית. זכרון הגאון רב סעדיה אלפיומי וספריו עפ"י כ"י... עם הערות ותולדות ימי חי הגאון מאת

- א. א. הרכבי חוברת א': השריד והפליט מספר האגרון וס' הגלוי. פטרסבורג. בערמאן ורבינוביץ, תרנ"ב. (4)+238+(2) ע'.
14. ספר זכרון לרבי יוסף ברבי יצחק קמחי הוציאו לאור בנימין זאב באכער. ברלין, איטצקאווסקי, תרמ"ח. XVI+76 ע'.
- בסוף הספר נספחו: הערות על ספר הגלוי לרבי יוסף קמחי מאת יעקב רייסמאנן. 16 ע'— ראה סס' 6.
15. חבור המשיחה והתשבורת והוא ספר חכמת השעור לרבי אברהם בר חייא הנשיא. יוצא לאור בפעם הראשונה עם חלופי נוסחאות והגהות והערות על ידי יחיאל מיכל הכהן גוטמן.
- ברלין, איטצקאווסקי, תרע"ג—תרע"ד. XXXII+132 ע', 8 לוחות. ראה סספר 70.
16. ספר חסידים על פי נוסח כתב יד אשר בפארמא עם הגהות, תקונים באורים ומראה מקומות מאת יהודה הכהן וויסטינעצקי. ברלין, איטצקאווסקי, תרנ"א [תרנ"ג]. 537 ע'.
- הוצאה שניה (ארמית) עם סבוא ומפתחות מאת יעקב פרייסן, ספרים תרס"ד. ע"ג+537 ע'.
17. יהודה יעלה. חלק א': כולל מאמרים בתלמוד על פי סדר אי"ב עם פירושם. חי"ב: מאמרי המדרש רבה כסדר הפרשיות עם פירושם. קבצם והביאם ביחד ר' יהודה סיני מקולוניא ז"ל ונשלם מהרב ר' יצחק הירשענזאהן. ירושלים, הירשענזאהן, תר"ן. 204+54 ע'.
18. יחוס תנאים ואמוראים לאחד מגדולי רבני אשכנז... עם מראה מקומות להענינים הבאים בו ומעט תיקוני הטעות שנפלו בו ע"י הסופרים מאת רפאל נטע ראבינאוויץ. ליק. זיעבערט, 1874 [תרל"ד]. 12 ד'.
19. ספר הישר לרבינו תם. חלק השאלות ותשובות מדויק ומוזקק על פי כתבי יד עם תקונים והגהות מר' אפרים זלמן מרגליות ועם הערות מאת שרגא המכונה פייש ראזענטהאל. ברלין, איטצקאווסקי, תרנ"ח. X+228 ע'.
20. כבוד חכמים והוא פסק שכתב החכם איסר דוד בן הרב ר' יהודה מיסר ליאון ע"ד מחלוקת שהיתה ביוהכ"פ בקהל אבילונא בין הפורטוגיזיש והקסטיליאנוס. יצא לאור על פי כ"י אוכספורד עם מבוא והערות על ידי שמעון ברנפלד. ברלין, איטצקאווסקי, תרנ"ט (תר"ס). XXIII+140 ע'.
21. לקט יושר לר' יוסף ב"ר משה, כולל מנהגים פסקי הלכות ותשובות של רבו הגאון בעל תרומת הדשן. י"ל ראשונה על פי כתב יד מינכן עם הגהות, תקונים, באורים ומבוא מאת יעקב פריימן.
- חלק אורח חיים: ברלין, איטצקאווסקי תרס"ג. 159 ע'.
- חלק יורה דעה: שם תרס"ד. LII+122 ע'.

22. מבוא לספר ראב"ה מאת אביגדור אפטוביצר. ירושלים, דפוס מרמו
תרצ"ח. יב+484 ע'.

ראה ס' 78.

23. מגלת המגלה לרבי אברהם בר חייא הנשיא. הוציאה לאור בפעם
הראשונה עם חלופי נוסחאות ומראה מקומות זאב פאזנאנסקי. הגיה אותו והוסיף
עליו מבוא יצחק גוטטמאן. ברלין, איטצקאווסקי, תרפ"ד. VIII+156 ע'.

24. מגלת סדרים בו יסופר מהמאורעות והתלאות והקורות של ק"ק אויסא
יע"א חברו הרב ר' אברהם ברודא... הוציאו לאור מענדל בר"מ בוימגארטען...
עם הגהות והערות... דוד קויפמאן. ברלין, איטצקאווסקי, תרנ"ה. 88 ע'.

25. מדרש הגדול על חמשה חומשי תורה. ספר שמות. יוצא לאור עפ"י
כת"י עם מראה מקומות והערות מאת דוד צבי האפמאן. ברלין, איטצקאווסקי,
תרע"ד – תרפ"א. 242 ע' (עד סוף פ' יתרו).

26. מדרש זוטא על שיר השירים, רות, איכה וקהלת על פי כתב יד...
עם נוסחא שניה של מגילת איכה... ואליהם נלוה ילקוט שמעוני על איכה...
עם הערות ותקונים ומראה מקומות ומבוא בראש הספר ממני שלמה באבער.
ברלין, איטצקאווסקי, תרנ"ד. XXI+171(1+) ע'.

27. מדרשי התורה שחבר הקדוש אנשלמה אשתרוק זק"ל. הוצאתו
לאור עפ"י כ"י של עקד הספרים במיילאנד אני שמעון עפפענשטיין. ברלין,
איטצקאווסקי, תרנ"ט. XII+(2)+224 ע'.

28. מדרש שכל טוב על ספר בראשית ושמות. חברו רבינו מנחם ב"ר
שלמה ז"ל... ערוך ומסודר עם ציוני הפרשיות וסמני הכתובים ומראה מקומות
מתנ"ך בגוף הספר ועם הערות ותקונים... וגם מבוא גדול... ממני שלמה באבער.
ספר בראשית: ברלין, איטצקאווסקי, תר"ס. 336 ע'.

ספר שמות: תרס"א. 344 ע' (ע' 344-342: שוירים משכל טוב על
התחלת ספר ויקרא).

29. ס' המוסר לן אפרים ז"ל מארץ מודינא נעתק מאת יוחנן במש"ז
וויטקאווער מאלטונא. ליק, זיעבערט, 1871, [תרל"א]. VII ע' + יב ד'.

30. ס' מוסר פירוש משנת אבות לרבי יוסף בן יהודה הוציאו לאור על
פי כתב יד קויפמאן בנימין זאב באבער. ברלין, איטצקאווסקי, תרע"א (1910)
XXII+226 ע'.

31. מחזור ויטרי לרבינו שמחה אחד מתלמידי רש"י ז"ל... ויצא עתה
לאור עולם עם (מפתח ומבוא) הוספות הגהות תקונים ובאורים ממני שמעון הלוי

איש חרוויץ עם לקוטי בתר לקוטי מאת אברהם ברלינר. ברלין, איטצקאווסקי.
תרמ"ט-תרנ"ז. 16+799 ע'.

ראה מספר 87 ו-77. — הוצאה שניה (פרטית) נירנברג תרפ"ב.

32. מלמד התלמידים לרבינו יעקב ב"ר אבא מרי ב"ר שמעון ב"ר
אנטולי זצ"ל. ליק, זיעבערט, 1866 [תרל"ן]. [16 ע'] + קצ"ב ד'.

33. מנחת כנאות אשר כתב ר' יחיאל ב"ר שמואל איש פיסא נגד אגרת
התנצלותו של ר' ידעיה הפניני הוצאתי לאור מתוך כ"י מנטובה אני דוד ב"ר
יהודה קויפמאן. ברלין, איטצקאווסקי, תרנ"ח. XVIII + 118 ע'.

34. ס' מעגל טוב השלם והוא ספור מסעות הרב ר' חיים יוסף דוד
אזולאי... יוצא לאור עם הקדמה והערות ומראה מקומות על ידי אהרן פריימן.
ברלין, איטצקאווסקי, תרפ"א; ירושלים, דפוס „הספר" תרצ"ד. XI + 218 + 2 ע'.

35. מעין ננים כולל פירוש על ספר איוב על פי הפשט, גם נקבצו בו
דרשות חז"ל על ספר זה המפורות בתלמודים ומדרשים חברו השר רבי שמואל
בן רבי נסים מסנות ז"ל. נשאר בכתובים באוצר הספרים באקספארד ויצא עתה
בפעם הראשונה לאור עולם... עם הערות ותקונים ומראה מקומות ופתח דבר
בראש ממני שלמה באבער. ברלין, איטצקאווסקי, תרמ"ט. XV + 135 ע'.

36. מעשה הגאונים כולל תשובות ופסקי דינים מחכמי שו"ם הקדמונים
ורש"י ז"ל יוצא לאור ראשונה עם מבוא והערות מאת אברהם עפשטיין. נערך
ונסדר לדפוס עם תוספות הערות ע"י יעקב פריימאן. ברלין, איטצקאווסקי, תר"ע.
XXIV + 99 ע'.

37. מפתח ומבוא למחזור ויטרי מאת הרב מו"ה שמעון חרוויץ עם
לקוטי בתר לקוטי מאת אברהם ברלינר. ברלין תרנ"ז-תרנ"ז.
ראה מספר 31.

38. מפתח לספר הלכות גדולות ברלין תרנ"ב. ראה מספר 10

39. מפתח לס' עניני שבתי צבי שהו"ל אהרן פריימן. ברלין, איטצקאווסקי.
תרצ"א. 11 ע'.

ראה מספר 45.

40. מתק שפתים מאת המשורר הנפלא ר' עמנואל פראנשים ז"ל בפעם
הראשונה עפ"י כ"י ברלין עם מבוא, הערות והוספות ע"י חיים בראדי. קראקא,
פישר, תרנ"ב. 105 ע'.

41. סדור רש"י כולל פסקי דינים והלכות יוצא לאור ראשונה עם הערות
ותקונים ומראה מקומות ומבוא אשר הכין ר' שלמה באבער ז"ל נערך ונסדר
לדפוס מאת יעקב פריימאן. ברלין, איטצקאווסקי, תרע"א-תרע"ב. LXV + 301 ע'.

42. סדר טהרות עם פירוש הרב ר' משה בן מימון וצ"ל בלשון ערבי על פי כ"י פאריס ואקספורד ונעתק מערבי לעברי ע"י נפתלי יוסף בן . . . צבי הירש דירנבורג.

ח"א: הפתיחה והפירוש על מסכת כלים. ברלין, איטצקאווסקי, תרמ"ז.

ע' 336.

ח"ב: אהלות, נגעים, פרה, שם תרמ"ח. 244 ע'.

ח"ג: מסכת טהרות עד סוף הסדר. שם תרמ"ט. 276 ע'.

43. ספר העבור להראב"ע ז"ל. שער ראשון ושני יוצא לאור מתוך העתק כ"י הנמצא בידי עם הקדמה וקצת הערות ממני ש[למה] ז[למן] ח[ניים] ה[נלברשטם]. ליק, זיעבערט, 1874 [תרל"ד]. 16 ע' + י"ב(2+) ד'.

44. עט סופר לרד"ק ז"ל נעתק מגליון חנ"ך ישן נושן הנמצא באוצר הספרים בפאריז. ליק, זיעבערט, תרכ"ד. ל"ב ד'.

45. עניני שבתי צבי אספם לאספה מתוך כ"י שונים וגם מספרים נדפסים והוציאם לאור עם הקדמה והערות אהרן פריימן, ברלין, איטצקאווסקי, תרע"ג. ע' 150+XII.

בשנת תרצ"א נדפס גם ספתח לספר. ראה מספר 39.

46. ס' העתים כולל פסקי הש"ס והלכות גם חדושים ותשובות מגאונים קדמונים חברו רבינו יהודה בר ברזילי אלברצלוני . . . העתקתיו . . . סדרתיו וצרפתיו והגהתיו . . . והוספתי עליו מבוא . . . יעקב שור, קראקא, פ"שר, תרס"ג (1902-1903). ע' 366+XXIII.

47. ספרן של ראשונים תשובות ופסקים ומנהגות מחכמי ספרד וצרפת הדרומית יו"ל בפעם הראשונה מכתב יד עם מבואות והערות מאת שמחה אסף, ירושלים, בדפוס "הספרי", תרצ"ה. (+8) 216 ע'.

48. פחד יצחק לר' יצחק ב"ר שמואל לאמפרונטי, יוצא לאור בפעם הראשונה מתוך כ"י הנמצא באוצר הספרים בפריז.

אות א"ב, ליק, זיעבערט, תרכ"ד-תרל"ד. (עפ"י פרידבערג). אות ב' לא נגמרה כנראה בדפוס, עלה בידי לראות רק עד דף רפ"ד.

49. פחד יצחק אות ט"ן, ליק [קניגסברג, גרובר את לונגרין], תרכ"ד. ק' ד'.

50. אות ס', ליק, זיעבערט, תרכ"ז, קצ"ו ד'.

51. אות ע', שם, תרכ"ח, קע"ג ד'.

52. אות פ', שם, תרל"א, ע"ד ד'.

53. אות צ' וחלק מאות ק, שם, תרל"ד, ר' ד'.

54. פחד יצחק אות לדר. ברלין [פרסבורג, לוי את אלקלעין תרמ"ה.
קל"ו ד'.
55. " אות ש'. שם תרמ"ז-תרמ"ז. שכ"ט ד'.
56. " אות ת'. שם, תרמ"ח. קס"ג ד'.
ששת החלקים הראשונים (א-ט') נדפסו בוויניציאה—ריגו—ליורנו תק"ז-ת"ר.
57. פירוש הנאונים על סדר טהרות מיוחס לרב האיי גאון ז"ל יוצא לאור על פי קובץ ברלין וקטעי הגניזה וכ"י שונים עם הגהות והערות מאת יעקב נחום... עפשטיין. ברלין, איטצקאווסקי, תרפ"א-תרפ"ד. XV+208 ע'.
58. פירוש לספר תהלים חברו רבי מנחם ב"ר שלמה המאירי, הוציאו לאור מכתבי"ד יוסף ב"ר חיים הכהן, ירושלים, דפוס "הספר", תרצ"ו. VIII+304 ע'.
59. פירוש מסכת משקין לרבינו שלמה בן היתום יוצא לאור עם מבוא והערות עפ"י כתיי אחד ולא נדע לו קע על ידי צבי פרץ חיות, ברלין, איטצקאווסקי, תר"ע. XXXIV+140 ע'.
60. פירוש על יחזקאל ותרי עשר לרבי אליעזר מבלגנצי הוציאו לאור בפעם הראשונה וספח לו מבוא על חכמי צרפת מפרשי המקרא שמואל אברהם פאונאנסקי.
- פירוש יחזקאל: ווארשא, עפעלבוערג, תר"ע. 113 ע'.
- פירוש תרי עשר: שם תרע"א (1910) 230-113 ע'.
- המבוא: שם תרע"ג. CLXVI ע'.
61. פירוש על ספר משלי לרבי יוסף ברבי יוסף נ' נחמיאש יוצא לאור בפעם הראשונה ע"פ כתב יד יחידי באוקספורד עם מראה מקומות, הערות ותקונים בסיוע... שמואל אברהם פאונאנסקי על ידי משה אריה הלוי באמבערגער, ברלין איטצקאווסקי, תרע"ב (1911). XXIII+196 ע'.
62. פירוש על שיר השירים מר' משה אבן תבון יוצא לאור פעם הראשונה, ליק, זיעבערט, 1874 [תרל"ד]. כ"ו ד'.
63. פירוש ספר יצירה להרב הנשיא ר' יהודה ברזילי הברצלוני ז"ל יוצא לאור בראשונה מתוך כ"י עם מבוא והגהות והערות מאת שלמה זלמן חיים האלבערשטאם עם הערות נוספות מאת דוד קויפמאנן, ברלין, איטצקאווסקי, תרמ"ה. XXX+354 ע'.
- ראה מספר 66 ו-67.
64. פסיקתא והיא אגדת ארץ ישראל מיוחסת לרב כהנא... עפ"י כ"י... [עם] מראה מקומות... ובאורי מלים זרות... ועם מבוא גדול... ממני שלמה באבער, ליק, זיעבערט, 1868 [תרכ"ח]. ר"ז ד'.

65. קבץ על יד והוא ספר האסיף כולל דברים עתיקים נעתיקים מתוך כתבי יד. שנה ראשונה [כרך I], ברלין, איטצקאווסקי, תרמ"ה.

ח ת ו כ ן :

1—32	(א) מורה מקום המורה אסיפת שירים חנוגעים להרמב"ם... אספתים והנהחתיים... משיש (משה שפיינשניידר)
33—43	(ב) מליצת אמרו נועם ונר ישראל
45—70	(ג) אגרת התשובה מאת יצחק לאסיף
71—74	(ד) שערי עץ חיים מאת בנימין בר אברהם הרופא
75—98	(ה) חוספתות על פירוש ראבי"ע ז"ל
99—120	(ו) צבי מורה ח"א מהחכם כה"ר פראנסים
121—128	(ז) צבי מורה ח"ב מהנ"ל
129—131	(ח) שירה מהחכם עמנואל פראנסים
133—136	(ט) ספור שכתו צבי מהנ"ל
137—148	(י) חסד לאברהם מאת שניאור זקש

66. קבץ על יד שנה שנייה, [כרך II] שם תרמ"ו.

ח ת ו כ ן :

ע' 82+XVI	(א) תולדות אלכסנדר עם הקדמה הערות ותקונים מאת ישראל לוי
	(ב) אגרת חי בן מקיץ לוי סינא חוציאה לאור עפ"י כ"י שורין דוד קויפמאן
ע' 30+VI	(ג) הגהות לפירוש סי' יצירה לר"י ברצלוני מאת אברהם עפשטיין
1—9	— — — מאת דוד קויפמאן
9—12	— — — מאת ש. ז. ח. ה. [שלמה זלמן חיים הלברשטם]
13—17	(ד) הערות לאגרת התשובה לחכם יצחק לאסיף מאת יעקב רייפמאן
18	(ה) נוספות למורה מקום המורה מאת משה שפיינשניידר
1—6	

67. קבץ על יד שנה שלישית, [כרך III], שם תרמ"ו.

ח ת ו כ ן :

1—62	(א) ספר חזקת נשמות קהלת וורמיישא מאת אברהם ברלינר
	(ב) קינות וסליחות סכ"י אשר תפוצינה אור לקורות היהודים בימי הגזירות והרדיפות. מאת אברהם ברלינר
1—30	(ג) נספחים :
1—12	הערות על ספר אגרת התשובה מאת יעקב רייפמאן
13—15	חוספות ותקונים לפירוש ספר יצירה מאת ש[למה] ז[למן] ח[יים] ה[לברשטם]
15—21	חוספות ותקונים לפירוש ספר יצירה מאת יעקב רייפמאן
22—23	חוספות ותקונים לפירוש ספר יצירה מאת אברהם מתתיהו חלפן
23	איזה הגהות בשיר צבי מורה מאת דוד קויפמאן
25—26	חוספה לקינה שביעות בקובץ זה עמוד 23 מאת אברהם ברלינר

68. קבץ על יד שנה ד', [כרך IV], שם תרמ"ח.

ח ת ו כ ן :

- 9—74 א) קבוצים על עניני עשרת השבטים ובני משה מאת אברהם נייבויער
- ב) תחנוני בני ישראל... ייב סליחות קרמוניות על גזירות יעקב עם הערות וקצת הוספות מאת ש[למה] ז[למן]
- 1—26 ח[יים] ה[לברשטם]
- 26—35 תחנוני בני ישראל [עוד ג' סליחות] הוציאם לאור אברהם ברלינר
- 35—37 קינה לר' יעקב ברי משה הלוי מאת ש[למה] ז[למן] ח[יים] ה[לברשטם]
- 38—40 הערות והקונים לקובץ על יד שנה III מאת הנ"ל

69. קבץ על יד שנה ט'. [כרך V], ברלין [קראקא], פישר.

תרנ"ג—תרנ"ד.

ח ת ו כ ן :

- 1—24 א) ספר המלואים, הוספות ותקונים לסי הזכרת נשמות זורמיישא אשר לקמתי ספנקס' הקדוש של ק"ק הנ"ל אני דוד קיוסמאן
- ב) שירי ברכה והמה שירים קרמונים סנוקרים ומתוקנים ועוד איזה ענינים אשר הניח אחריו... שניאור זקש ויצא לאור על ידי ש[למה] ז[למן] ח[יים] ה[לברשטם] ודוד קיוסמאן
- 1—44 ג) מסמוני מסתרים אשר מצאתי בכח"י אשר בכתו עקר הספרים בברלין.
- 1—32 ד) לונדון ואוכספורד אני חיים בראדי
- 1—20 ה) שירי מעיר, כולל מאמרים שונים הנוגעים בקורות היהודים בעיר רומא קבצתים והכינותים אני אברהם ברלינר
- 21—23 ח) הקדמה מרי שלמה אכן איוב לסי המצות הנעתק על ידו ללשון עבר תקנתיה ע"פ ב' כ"י משה שפיינשניידר

70. קבץ על יד שנה עשתי עשרה [כרך VI], ברלין, איטצקאווסקי.

תרנ"ה.

ח ת ו כ ן :

- 1—29 א) יסוד היראה הועתק על נכון מתוך כתב יד על קלף משנת קמ"ב על ידי יצחק בן ארי' יוסף דוב (S. Baer)
- 30—38 ב) קינה מיוחסת [בשנית] לרס"ג יוצאת לאור ע"י חיים בראדי
- 1—18 ג) העתקות מסי חיבור המשיחה והתשבורת לר' אברהם ברי הייא הנשיא הוציאן לאור מתוך כ"י שונים משה שפיינשניידר
- 1—23 ד) באור כוונת אבו בכר בן אלצאיג בהנחגת המתבודד הוציאו לאור ע"פ כ"י שונים דוד ב"ר יהודה הרצאג
- 1—17 ה) זעקת שבר, שלשה מכתבים אשר ערכו ראשי עדת פוזנא... חו"ל אברהם ברלינר

71. **כבץ על יד שנה י"ב וי"ג, כרך שביעי, תרנ"ז-נ"ז.**

ח ת ו כ ן :

- פירוש על עזרא ונחמיה ל"י בנימין בן יהודה תרומי *
- 1—42 י"ל ע"י יצחק צבי בערגער
- 1—11 השבת אכדה [תשובה ל"י אליא מורחין] י"ל ע"י אכרס ברלינר
- שריד ופליט מתרגום עברי ישן לספר הראשון מספרי החשמונאים, י"ל ע"י
- 1—14 ד[ניאל] חוואלזאחן
- צפנת פענח, שירי הריב"ש והרשב"ץ י"ל ע"י יצחק סרעלי עם תוספות,
- 1—48 הגהות והערות מאת חיים בראדי
- 1—47 פנקס ק"ק בסברג י"ל ע"י דוד קויפמאן
- ספר ישועות ישראל בו יספר... איך נושע ישראל... בקהלות מעהרן... אחרי טות
- הקיסר קארלוס השני... כתוב על ידי בן המחבר בנימין חקי בינש בן הקצין
- טוהי ישראל... ואני הכותב בן בנו של המחבר חקי משה אריה בן ח"ה הר"ר
- 1—24 בינש... הוציאו לאור מענדל ברי"ם בוימגארטן

72. **כבץ על יד שנה י"ד [כרך VIII]. ברלין, איטצקאווסקי, תרנ"ח.**

ח ת ו כ ן :

- (א) לקורות היהודים בפראג בשנות תקי"ב-תק"ז :
- 1—74 אגרת מחלת הוצאתיה לאור עם הערות ותקונים אני אהרן פרייסן
- (ב) צרות וזימיושא בשנת שצ"ו העתקתי מתוך כתב יד אני יהודה הסכונה
- 1—12 ליב לאונשטיין
- (ג) נוסח אל מלא רחמים לזכרון הרוגי שווייד בעיר לונששעץ שנת תי"ו הו"ל
- 1—4 סרדכי בראנן
- (ד) שני סכתבים להרב ר' זכריה פרנקל ז"ל
- 1—7
- 73. **כבץ על יד שנה ט"ו, [כרך IX]. ברלין, [קראקא] פישר, תרנ"ט-תר"ס.**

ח ת ו כ ן :

- (א) לקורות היהודים בפראג, סחברת שניה, מגלת שמואל—וי"ל ע"י אהרן פרייסן 29+XI
- 1—11 (ב) לחולדות מאורעות שבת צבי—וי"ל ע"י ש[מעין] ברנפלד
- 1—8 (ג) קינות—וי"ל ע"י ש[למה] ז[למן] ח[יים] ה[לברשטם]
- (ד) תשובות תנוצרים מכל מקרא ומראות הדעת שחבר הר' בינימן במתריר
- 1—55 משה מעיר רומי—וי"ל ע"י שלמה חנוך דגל ז"ל [גאלדפאהן]
- 74. **כבץ על יד שנה י"ט, [כרך X]. ברלין, איטצקאווסקי, תרס"ג.**

ח ת ו כ ן :

- (א) מגלת רבי מאיר [בן יהואל מברוד]
- 1—16 (ב) דברים עתיקים: 1. מאמר ל"י אליהו קפסאלי
- 2. מתנת שכיב טרע ר"ל
- 3. סכתב מוויצען שנת ת"ל
- 17—24 4. פתרון שם אוולי
- (ג) הזכרות קדושים ספנקסי מדינת פולין גדול הוציאו לאור וחוסף הערות
- 35—44 יחודה לעווין

- ד) אגרת הרכנות אשר שלח קהל מאזען אל ר' עקיבא איגרי. נעתק ע"י יהודה לעווין 40—48
- ה) פירושים ונימוקים מאת ר' ישעיה ברלין ו"ל על פי כ"ו במחזור שלו עם פירוש דפוס אלמונא שנה תקל"ג 49—67
- ו) אגרת שלוחה מעיר רומא להסמונים והאלופים של ק"ק פיסארו 68—74
- ז) מכתב מהרב נפתלי הירץ וויזל להר"ר אליהו מארפורגו 75—77
- ח) דברי פ[סח ביר חיים] ה[כתן פינפער] [לחקר הקינה איכה ישבה חכצלת השרון] 78—80

75. קבץ על יד דברים שבכתב היוצאים לאור בפעם הראשונה. סדרה חדשה ספר א' (י"א). ירושלים, דפוס ארץ ישראל, תרצ"ו. [VIII]+244 ע'.

ח ת ו כ ן :

- א. פיוטים בלתי נודעים העתיקם שוח"ח מתוך כ"ו ויוצאים ע"י חיים בראדי א—כד
- ב. ספר מסורת הברית לר' דוד בן ר' אברהם הלבן וי"ל ע"י גרשום שלום כה—טב
- ג. אגרת המוסר לר' שם טוב פלקירא וי"ל ע"י א. מ. הכרמן טג—צ
- ד. אגרת מוסר לקלנימוס בן קלנימוס וי"ל ע"י ישעיהו זנה צא—קי
- ה. ספר נפלאות מר' פנחס יהודה ליב מליופניק וי"ל ע"י א. ח. פריימן קיא—קלד
- ו. משפחות ק"ק שקלאב, עפ"י פנקס הנפטרים דח' גחשיא שם, עם הערות נוספות לר' שלמה בערסאן וי"ל ע"י מיכל רבינוביץ קלה—קפח
- ז. זכרון לאחרונים, מכתבי רא"א הרכבי לרשי"א פוננסקי, וי"ל ע"י קסח—רמד

76. קבץ על יד דברים שבכתב היוצאים לאור בפעם הראשונה. סדרה חדשה ספר ב' (י"ב). ירושלים, דפוס ארץ ישראל, תרצ"ו. [VIII]+236 ע'.

ח ת ו כ ן :

- א. באור קהלת לאברהם פריצול וי"ל ע"י שמחה הלוי ד"ר כמברגר א—עד
- ב. שירי דוד עונקניורה וי"ל ע"י ד"ר יוסף פטאי עה—קב
- ג. אגרת מגן אברהם מארץ המערב, חוכרה כנראה בידי אברהם מיכאל קרדוון וי"ל ע"י גרשם שלום קכא—קנו
- ד. חליפת מכתבים בין ר"ם האגיו ור"ש מורפורגו בענין נחמיה חיון וסיעתו וי"ל ע"י ישעיהו זנה קנו—קצו
- ה. ספר אשכולות מרורות והליכות שבא חברו סלימאן שלום בן יחיה קצו—רל
- ו. שנויי נוסחאות ל'אגרת המוסר' מאת א. מ. הכרמן רלא—רלו

77. קונטרס הפיוטים הנלוה אל המתזור ויטרי... העתקתיו והוצאתיו לאור עם הערות ותקונים נחוצים אני חיים בראדי. ברלין, איטצקאווסקי, תרנ"ד. 85(3+) ע'.

ראח מספר 81.

78. ספר ראבי"ה פסקי דינים חדושים ושו"ת לכל השי"ס חברו רבינו אליעזר ברבי יואל הלוי זצ"ל יר"ל עפ"י כתבי יד עם הגהות וביאורים מאת אביגדור אפטוביצר.

חלק א: ברלין, [איטצקאווסקי] תרע"ג-תרע"ד (1912 - 1913), XI+468 ע'.
חלק ב: שם תרע"ד, תרפ"ו, תרפ"ט, ירושלים בדפוס „הספר" תרצ"ה.

689 ע'.

ראה מס' 9 חוספות ותקונים לס' ראבי"ה, ומס' 22 מכוא לס' ראבי"ה.

79. ספר השטרות להרב הנשיא רבינו יהודה בר' ברזילי הברצלוני ז"ל יצא לאור ראשונה עפ"י כתב יד אקספרד עם הערות והגהות ומראה מקומות מאת שלמה זלמן חיים האלבערשטאם - ברלין, איטצקאווסקי, תרנ"ט (1898) ח+154 ע'.
השריד והפליט לר' סעדיה גאון, ראה זכרון לראשונים מס' א 13.

80. שערי תשובות מהר"ם ב"ר ברוך ז"ל אשר אספן וקבצן מכתבי יד שונים וסדרן והגיהן... משה אריה בלאך, ברלין, איטצקאווסקי, תרנ"א, 347 ע'.

81. ספר השרשים הוא החלק השני ממחברת הדקדוק חברו בלשון ערב ר' יונה בן גנאח והעתיקו אל לשון הקדש ר' יהודה בן תבון. הוציאו לאור עפ"י שני כתי"י... בנימן זאב באכער, ברלין, איטצקאווסקי [תרנ"ג-] תרנ"ו, XLII+597 ע'.

82. תגמולי הנפש להחכם... ר' הלל בן... ר' שמואל... ופי' הכ"ה הקדמות של המורה לר' הלל הנזכר ז"ל והעתקות מתוך חבורים אחרים של ר' הלל הנ"ל ושלושה ענינים נוספים שהוסיף המחבר בעצמו לספרו תגמולי הנפש ושנויי נוסחאות לס' הנ"ל מתוך כ"י וספרים שונים והגהות ותקונים. כל אלה נקבצו יחד ונאספו לאספה מאת ש[נ]למה[ן] ז[ל]מן[ן] ח[י]ניים[ן] ה[ל]ברשטם[ן]. ליק, זיעבערט, תרל"ד
27+IV ע'.

83. ספר תולדות הרב הגדול ר' יצחק לאמפרונטי ז"ל בעל ספר פחד יצחק מלאכת הצעיר יצחק ברוך הלוי מפירארא. ליק, זיעבערט, 1871 [תרל"א], 5 ד'.
ראה מספר 48-56.

84. התרשיש לרבי משה בן עזרא ז"ל, י"ל ע"י דוד בן נפתלי לבית גינצבורג, מחברת א', ברלין, איטצקאווסקי, תרמ"ו, 11-97 ע'.

הגהות, הערות וכאורים לספר מאה חיים בראדי נדפסו ב-Jahrbuch der Jüdisch-Literarischen Gesellschaft, Frankfurt a. M. 1926.

85. תשובות הגאונים אשר העתיק מקובץ כ"י והוסיף בהן הערות מוהר"ר יעקב מוסאפיה זצ"ל, ליק, זיעבערט, תרכ"ד, 44 ד'.

ראה מספר 11.

תשובות הגאונים (הרכבי), ראה זכרון לראשונים, מספר 13.

86. תשובות הרמב"ם אספן מתוך כתבי יד וספרי דפוס והוציאן לאור עם מבוא והערות ומפתחות אברהם חיים פריימן ירושלים, [בדפוס ס. שושני, תל-אביב ו.הספרי ירושלים] תרצ"ד. LXI+408 ע'.

87. תשובות רבנו אברהם בן הרמב"ם מכוונסות מתוך כתבי-יד וספרי-דפוס עם מבוא והערות ומפתחות מאת אברהם חיים פריימן. המקור הערבי מוגה ומתורגם בתוספת מבוא והערות מאת שלמה דב גויטיין. ירושלים, דפוס עזריאל תרצ"ח. XXXVII+231 ע'.

88. תשלום אבודרהם והוא סדר עבודת יום הכפורים המיוחס ליוסי בן יוסי וגם פיוטים שונים של הפיטנים הגדולים עם פירוש... רבינו דוד בר' יוסף בר' דוד אבודרהם נעתק מתוך כ"י ונתוספו עליהם איזה הערות ע"י אליעזר ליפמן בן כהר"ר רפאל פרינץ מברלין, איטצקאווסקי, תר"ם. 186 ע'.

ע' 185-161: שנויי נוסחאות, הערות ותקונים מאת חיים בראדי.

דפוס הספר, ירושלים, רחוב בצלאל
טלפון 3639